

Izgradnja dionice Mateševo-Andrijevica

Zemlja:	CRNA GORA
Broj projekta:	55511
Poslovni sektor:	Infra EMEA
Vrsta objave:	DRŽAVNA
Kategorija zaštite životne sredine:	A
Datum odobrenja:	23. jul 2025.
Status:	Istraživački
Datum objave PSD-a:	6. mart 2025.

Opis projekta

Odobranje državnog kredita u tranšama u iznosu do 250 miliona eura državi Crnoj Gori (Korisnik kredita), koju zastupa Ministarstvo finansija, u korist Monteputa (Društvo ili Klijent), državnog preduzeća nadležnog za izgradnju, održavanje i upravljanje auto-putevima, magistralnim putevima i tunelom Sozina u Crnoj Gori. Kredit će finansirati izgradnju dionice Mateševo - Andrijevica, dužine približno 22 km, kao dio auto-puta Bar - Boljare (Projekat). Projekat će biti realizovan u skladu sa uslovima Žutog FIDIC ugovora, kroz ugovor po modelu „Projekuj - izgradi“.

Projekat je složen zbog izazovnog planinskog terena od Mateševa (na nadmorskoj visini od oko 1.060 m) do Andrijevice (na nadmorskoj visini od oko 780 m).

Očekuje se da će Projekat biti sufinansiran investicionim grantovima koje obezbjeđuje Evropska unija (EU).

Ciljevi projekta

Projekat će podržati izradnju auto-puta Bar - Boljare, koji predstavlja strateški prioritet za Crnu Goru. Auto-put Bar - Boljare dio je Rute 4 Osnovne mreže Zapadnog Balkana i utvrđen je kao indikativno proširenje Transevropske transportne mreže („TEN-T“). Projekat će podržati ekonomski razvoj Crne Gore i doprinijeti jačanju regionalne integracije zemlje poboljšanjem povezanosti između Podgorice i primorskog područja, sa jedne strane, i sjevernog dijela države, susjedne Srbije i Centralne Evrope, sa druge strane.

Auto-put Bar - Boljare od suštinskog je značaja za Crnu Goru i Zapadni Balkan jer ima za cilj uspostavljanje ključne saobraćajne rute koja povezuje Luku Bar sa Podgoricom i dalje se proteže do granice sa Srbijom i Beogradu. Ovaj auto-put će predstavljati ključni infrastrukturni segment koji

omogućava efikasnu povezanost između većih gradova i glavnih saobraćajnih čvorišta u regionu, uz pružanje raznovrsnih opcija transporta.

Uticaj na tranziciju

ETI rezultat: 66

Očekivani tranzicioni uticaj Projekta proizilazi iz: (i) integrisanog kvaliteta, kroz unapređenje interne i regionalne integracije Crne Gore putem poboljšanja ključne transportne infrastrukture, odnosno auto-putne veze između centralnog i sjevernog dijela zemlje; i (ii) dobrog upravljanja, kroz podršku različitim ciljevima, uključujući reviziju cjelokupnog finansijskog upravljanja u sektoru, poboljšanje efikasnosti i korporativnog upravljanja Monteputa, ispunjenje preostalih ciljeva iz Akcionog plana Ugovora o Transportnoj zajednici, kao i pilot-implementaciju ESG okvira Blue Dot Network-a u Crnoj Gori.

Podaci o klijentu

DRŽAVA CRNA GORA

Korisnik kredita je Crna Gora, koju zastupa Ministarstvo finansija. Klijent je Monteput, koji će sprovesti Projekat u saradnji sa Ministarstvom saobraćaja, koje snosi ukupnu odgovornost za saobraćajnu politiku i strategiju države.

Pregled finansiranja EBRD-a

250.000.000,00 eura

250.000.000 eura državnog kredita koji će biti isplaćen u dvije tranše.

Ukupna vrijednost projekta

596.000.000,00 eura

Očekuje se da će Projekat biti sufinansiran investicionim grantom EU i Budžetom Vlade Crne Gore.

Pregled ekološkog i socijalnog aspekta

Kategorija A (ESP 2019). Projekat zahtijeva Procjenu uticaja na životnu sredinu i socijalna pitanja (ESIA), koju će sprovesti nezavisni konsultant u skladu sa Politikom zaštite životne sredine i socijalnom politikom (ESP) EBRD-a, uz obavezno objavljivanje 120 dana prije razmatranja na Odboru. ESIA paket za projekat auto-puta Mateševo - Andrijevića biće objavljen na internet stranicama EBRD-a i Sponzora u martu 2025. Kao dio nacionalne procedure Procjene uticaja na životnu sredinu (EIA), sastanci o objavljivanju EIA studije održani su u regionu Projekta sa lokalnim zajednicama u periodu od jula do septembra 2024. godine. Tokom perioda objavljivanja biće organizovane dodatne javne konsultacije uživo.

Prije početka 120-dnevnog perioda, registrovano je nekoliko pisanih komentara javnosti koji su izražavali nezadovoljstvo zbog promjene početne trase auto-puta i uticaja te promjene na biodiverzitet u području Kraštica i rijeke Lim. Ovo pitanje je adresirano kroz sprovođenje Akcionog plana za životnu sredinu i socijalna pitanja (ESAP). Dogovoren je mehanizam za podnošenje pritužbi sa Klijentom kako bi se omogućilo rješavanje žalbi. Izvještaj o konsultacijama biće pripremljen i javno objavljen na kraju perioda objavljivanja, sumirajući stavove zainteresovanih strana i odgovore na njihove komentare.

Područje Projekta nalazi se u istočnom dijelu Crne Gore, omeđeno planinama Bjelasica na sjeveru i Komovima na jugu. Proteže se u pravcu istok-zapad i uglavnom prati dolinu rijeke Krašnice, zajedno sa njenim pritokama (Rajovića potok, Dubokalj, Novovića potok, Prisojački potok, Đurajički potok, Gnjili potok), koje se sve ulivaju u rijeku Lim u blizini Andrijevice.

Kao dio ESIA studije sprovedena je Procjena kritičnog staništa (CHA). Analize staništa identifikovale su 14 staništa mreže NATURA 2000, koja su od posebnog značaja, kao i voćnjake koji se nalaze u selima od Kralja do Sitne Luke. Sva ispitana staništa uključena su u Rezoluciju 4 (kao i u Aneks I Direktive o staništima). Nijedno od njih nije klasifikovano kao ekosistem sa statusom IUCN EN (ugroženo) ili CR (kritično ugroženo). Shodno tome, sva staništa su određena kao PBF (Prirodno biološki značajna staništa), dok nijedno stanište nije klasifikovano kao kritično prema kriterijumima zemalja koje nisu članice EU. Međutim, napominje se da je stanište 91E0 - Aluvijalne šume sa *Alnus glutinosa* (crna joha) i *Fraxinus excelsior* (gorski jasen) prioritetni tip staništa prema Direktivi o staništima.

Na osnovu navedenog, zahtjevi PR6 primjenjuju se na sva staništa u ovom području.

ESIA već uključuje širok spektar mjera za ublažavanje uticaja na biodiverzitet, koje su bile predmet konsultacija sa regulatornim organima i organizacijama civilnog društva (CSO) u okviru procesa objavljivanja ESIA studije. ESAP zahtijeva dodatno jačanje ovih mjera kroz prošireni Plan upravljanja biodiverzitetom (BMP), koji će biti javno objavljen.

Pored toga, ESIA uključuje i mjere za ublažavanje društvenih uticaja vezanih za radnu snagu angažovanu na izgradnji, uključujući poštovanje politika ljudskih resursa u skladu sa PR2, Plan zapošljavanja sa ciljem maksimalnog angažovanja radnika iz blizine projekta i Kodeks ponašanja za minimizaciju poremećaja u lokalnim zajednicama. Ovaj kodeks takođe sadrži elemente koji pomažu u prepoznavanju i smanjenju rizika od rodno zasnovanog nasilja i uznemiravanja. Mehanizam za podnošenje pritužbi na nivou Projekta obuhvatiće sve direktne izvođače radova i podizvođače.

Opšti rizici povezani sa izgradnjom puteva biće upravljani kroz izradu Plana zaštite zdravlja i bezbjednosti zajednice, Plana pripravnosti i odgovora na vanredne situacije, Plana upravljanja infrastrukturom i komunalijama, kao i Plana upravljanja saobraćajem tokom izgradnje.

Projekat i njegova prateća infrastruktura povezani su sa fizičkim raseljavanjem stanovništva i objekata. Promjena u vidu fizičkog raseljavanja utiče na deset objekata (četiri namijenjena za stalno stanovanje i šest za sezonsku upotrebu). Fizičko raseljavanje će biti dodatno ispitano tokom detaljnog projektovanja kako bi se primijenile odgovarajuće tehničke mjere zaštite u konsultaciji sa licima pogođenim projektom (PAPs) ili kako bi se sprovedla eksproprijacija na zahtjev vlasnika. Kako bi se ublažili ovi rizici, razvijen je Okvir za eksproprijaciju zemljišta i preseljenje (LARF), prilagođen obimu i razmjerama uticaja povezanih sa potrebama projekta za zemljištem i preseljenjem. LARF će biti dalje razvijen u operativni i javno dostupan Plan eksproprijacije zemljišta i preseljenja, koji ima za cilj da osigura usklađenost sa PR5 i da bude završen prije početka bilo kakvih građevinskih radova. Banka će nadzirati implementaciju ovog plana putem angažovanja Savjetnika za životnu sredinu i socijalna pitanja korisnika kredita (LESA).

Tokom ESIA studije nisu identifikovani uticaji na kulturnu baštinu, ali će rizik od mogućih uticaja na do sada neotkrivenu kulturnu baštinu tokom izgradnje biti upravljan putem procedure slučajnih nalaza. Za Projekat je razvijen Plan angažovanja zainteresovanih strana (SEP), koji opisuje sprovedene i planirane aktivnosti konsultacija sa zainteresovanim stranama, kao i mehanizam za podnošenje pritužbi zajednice, kako bi se osiguralo da se sve zabrinutosti i žalbe dokumentuju i adekvatno adresiraju.

Banka će pratiti implementaciju Projekta i ESAP kroz polugodišnja izvještavanja o životnoj sredini i socijalnim pitanjima, kao i redovne posjete nezavisnog tehničkog savjetnika korisnika kredita na gradilištu tokom implementacije Projekta.

Tehnička saradnja

Tehnička podrška (TC) prije potpisivanja ovog ugovora obezbijeđena je za: (i) Idejni projekat i ESIA (finansiran od strane Investicionog okvira za Zapadni Balkan - WBIF), (ii) Studiju izvodljivosti za auto-put Bar - Boljare (finansiranu od WBIF-a), (iii) Ažuriranje Studije izvodljivosti (finansirano od WBIF-a), i (iv) Finalizaciju ESIA, uključujući otpornost na klimatske promjene, reviziju bezbjednosti saobraćaja, usklađenost sa Pariškim sporazumom i potvrdu GET standarda. Tehnička podrška će biti obezbijeđena i nakon potpisivanja ugovora, i to za: (i) Podršku Jedinici za implementaciju projekta (PIU) u pripremi tendera, i (ii) Institucionalnu podršku.

Dodatnost

Dodatna vrijednost koju Banka pruža proizilazi iz: (i) obezbjeđivanja finansiranja koje nije dostupno na tržištu iz komercijalnih izvora pod razumnim uslovima, (ii) podrške tekućoj sektorskoj reformi i uvođenja najboljih međunarodnih praksi, i (iii) primjene najboljih međunarodnih praksi u nabavci, s obzirom na to da će se postupak nabavke sprovoditi u skladu sa Smjernicama i propisima o javnoj nabavci (PP&Rs).

Kontakt informacije kompanije

Gligor Bošković
gligor.boskovic@monteput.me
+382 68 822 464
www.monteput.me
Avda Međedovića 130 81000 Podgorica Crna Gora

Opšte informacije o tranziciji

Dodatne informacije o pristupu EBRD-a u oblasti mjerenja uticaja tranzicije su dostupne [ovdje](#).

Poslovne prilike

Za poslovne prilike ili nabavku, kontaktirajte kompaniju klijenta.

Za mogućnosti poslovanja sa EBRD (koje nijesu vezane za nabavku) kontaktirajte:

Tel: +44 20 7338 7168

Email: projectenquiries@ebrd.com

Za projekte u javnom sektoru, posjetite [EBRD Nabavka](#):

Tel: +44 20 7338 6794

Email: procurement@ebrd.com

Opšti upiti

Politika zaštite životne sredine i socijalna politika (ESP)

[Politika zaštite životne sredine i socijalna politika \(ESP\)](#) i odgovarajući Uslovi za realizaciju (UR) utvrđuju načine na koje EBRD sprovodi svoje odredbe za razvoj „ekološki prihvatljivog i održivog razvoja“. ESP i UR uključuju posebne odredbe kojih klijenti treba da se pridržavaju sa primjenjivim uslovima iz nacionalnih zakona u oblasti javnih informacija i konsultacija, i uspostavlja žalbeni mehanizam za prijem i lakše rješavanje pritužbi i žalbi zainteresovanih strana, pogotovo pitanja vezanih za učinak klijenta i projekta u oblasti životne sredine i socijalnih pitanja. Srazmjerno prirodi o obimu rizika i uticaja projekta na životnu sredinu i socijalna pitanja, EBRD dodatno zahtijeva od svojih klijenata da po potrebi objavljuju informacije o rizicima i uticajima koji proizilaze iz projekta, ili da preduzmu smislene konsultacije sa zainteresovanim stranama i razmotre i odgovore na povratne informacije koje dobiju od njih.

Više informacija o praksama EBRD-a u ovoj oblasti navedeno je u [ESP](#).

Integritet i usklađenost sa regulativom

Kancelarija Glavnog službenika za usklađenost sa regulativom (OCCO) EBRD-a promoviše dobro upravljanje i osigurava primjenu najviših standarda integriteta u svim aktivnostima Banke u skladu sa najboljom međunarodnom praksom. Detaljna analiza vezana za integritet se sprovodi za sve klijente Banke kako bi se osiguralo da projekti ne predstavljaju neprihvatljiv rizik po integritet ili reputaciju Banke. Banka vjeruje da je identifikovanje i rješavanje pitanja tokom faza odobrenja projekta najefikasnije sredstvo za obezbjeđivanje integriteta transakcija Banke.

OCCO igra ključnu ulogu u ovim naporima zaštite, a takođe pomaže u praćenju rizika po integritet projekata u periodu nakon ulaganja.

OCCO je takođe odgovorna za sprovođenje istrage na osnovu navoda o prevari, korupciji i nedoličnom ponašanju za projekte koje finansira EBRD. Svako, bilo unutar ili izvan Banke, ko sumnja na prevaru ili korupciju, treba da podnese pisani izvještaj Glavnom službeniku za usklađenost sa regulativom putem elektronske pošte na compliance@ebrd.com. OCCO će postupati po svim prijavljenim pitanjima radi daljeg praćenja. Svi izvještaji, uključujući anonimne izvještaje, će biti pregledani. Izvještaji se mogu dostaviti na bilo kojem jeziku Banke ili jeziku zemalja u kojima Banka posluje. Pružene informacije moraju biti navedene u dobroj vjeri.

Politika pristupa informacijama (AIP)

Politika pristupa informacijama (AIP) utvrđuje kako će EBRD objavljivati informacije i konsultovati se sa zainteresovanim stranama kako bi promovisala bolju svijest i razumijevanje njenih strategija, politika i operacija nakon stupanja na snagu 1. januara 2020. godine. Molimo posjetite stranicu [Politike pristupa informacijama](#) kako biste saznali koje informacije su dostupne na internet stranici EBRD-a.

Posebne zahtjeve za dobijanjem informacija možete uputiti putem [EBRD Obrasca za upite](#).

Nezavisni projektni mehanizam odgovornosti (IPAM)

Ukoliko su naponi za rješavanje problema vezanih za životnu sredinu, socijalna pitanja ili objavljivanje podataka od strane Klijenta ili Banke neuspješni (npr. putem žalbenog mehanizma Klijenta na nivou projekta ili direktnim angažovanjem sa rukovodstvom Banke), pojedinci i organizacije mogu da pokušaju rješavanje problema kroz EBRD nezavisni projektni mehanizam odgovornosti.

IPAM nezavisno preispituje pitanja Projekata za koje se smatra da su nanijeli (ili bi mogla da nanese) štetu. Svrha ovog mehanizma je: da podrži dijalog između zainteresovanih strana na Projektu kako bi se riješila pitanja vezana za zaštitu životne sredine, socijalna pitanja i javno objavljivanje; da utvrdi da li je Banka poštovala svoju Politiku zaštite životne sredine i socijalnu politiku ili odredbe svoje Politike pristupa informacijama koje su specifične za Projekat; i, gdje je primjenjivo, da riješi bilo koje postojeće nepoštovanje ovih politika, istovremeno spriječavajući buduće nepoštovanje propisa od strane Banke.

Molimo vas da posjetite [internet stranicu Nezavisnog projektnog mehanizma odgovornosti](#) da biste saznali više o IPAM-u i njegovom mandatu; [načinu podnošenja žalbe](#); ili kontaktirajte IPAM putem adrese e-pošte ipam@ebrd.com za smjernice i više informacija o IPAM-u i o načinu podnošenja žalbe.